

Ομάδα Γ 2013

Δίνεται ο παρακάτω πίνακας που αναφέρεται στην τιμή (P_X) και στην ζητούμενη ποσότητα (Q_X) του αγαθού X, καθώς και στο εισόδημα (Y) και στην τιμή (P_Z) ενός αγαθού Z, υποκατάστατου του αγαθού X.

Συνδυασμοί	P _X	Q _X	Y	P _Z
A	20	10	40.000	10
B	20	24	50.000	10
Γ	16	40	60.000	10
Δ	30	6	40.000	10
E	30	16	50.000	9

Γ1. Να αιτιολογήσετε μεταξύ ποιων συνδυασμών υπολογίζεται η τοξοειδής ελαστικότητα ζήτησης του αγαθού X και να την υπολογίσετε (μονάδες 7). Πώς μεταβάλλεται η συνολική δαπάνη μεταξύ των συνδυασμών αυτών; Να εξηγήσετε την παραπάνω μεταβολή με τη χρήση της τοξοειδούς ελαστικότητας ζήτησης του αγαθού X (μονάδες 7). **Μονάδες 14**

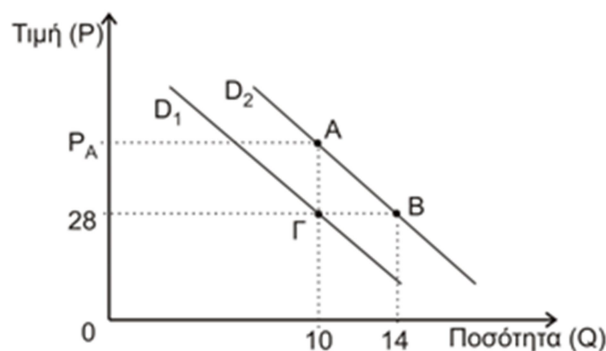
Γ2. Να αιτιολογήσετε μεταξύ ποιων συνδυασμών υπολογίζεται η εισοδηματική ελαστικότητα, να την υπολογίσετε καθώς το εισόδημα αυξάνεται και να χαρακτηρίσετε το είδος του αγαθού. **Μονάδες 6**

Γ3. Γιατί η γνώση της ελαστικότητας ζήτησης ενός αγαθού είναι πολύ σημαντική για τις επιχειρήσεις και το κράτος;

Μονάδες 5

Ομάδα Δ 2018 Επαναληπτικές Σεπτεμβρίου

Οι ευθύγραμμες καμπύλες ζήτησης D₁ και D₂ ενός προϊόντος X δίνονται στο παρακάτω διάγραμμα:

Η καμπύλη ζήτησης D₂ αντιστοιχεί σε εισόδημα 30.000 €. Η ελαστικότητα ζήτησης ως προς την τιμή από το σημείο B στο σημείο A στην καμπύλη D₂ είναι -0,5 και η εισοδηματική ελαστικότητα ζήτησης από το σημείο Γ της καμπύλης D₁ στο σημείο B της καμπύλης D₂ είναι 0,8.

Δ1. Να υπολογιστεί η τιμή P_A του αγαθού X. **Μονάδες 6**

Δ2. Να υπολογιστεί το εισόδημα που αντιστοιχεί στην καμπύλη D₁ του αγαθού X. **Μονάδες 6**

Δ3. Να χαρακτηριστεί το αγαθό X με βάση την τιμή της εισοδηματικής ελαστικότητας. (μονάδες 2) Να δικαιολογήσετε την απάντησή σας με βάση τη μεταβολή του εισοδήματος που υπολογίσατε (μονάδες 4) **Μονάδες 6**

Δ4. Να βρεθεί η συνάρτηση ζήτησης της καμπύλης D₂. **Μονάδες 7**

Ομάδα Γ 2019

Γ1. Για ένα αγαθό X που έχει γραμμική συνάρτηση ζήτησης QD₁, η ζητούμενη ποσότητα στην τιμή P₁ αυτής της συνάρτησης είναι 200 μονάδες. Αν το εισόδημα αυξηθεί κατά 20% με εισοδηματική ελαστικότητα E_Y = 5 στην τιμή P₁ και στη συνέχεια η τιμή αυξηθεί κατά 20% με ελαστικότητα ζήτησης ως προς την τιμή E_D = -0,5, να υπολογίσετε την τελική ζητούμενη ποσότητα μετά τις δύο αυτές μεταβολές. **Μονάδες 8**

Γ2. Αν ο τύπος της νέας συνάρτησης ζήτησης QD₂ είναι QD₂ = 600 - 20P και η καμπύλη της είναι παράλληλη με την αρχική καμπύλη ζήτησης QD₁, να βρεθεί ο τύπος της γραμμικής συνάρτησης QD₁. **Μονάδες 4**

Γ3. Να γίνει διαγραμματική απεικόνιση των παραπάνω μεταβολών. **Μονάδες 5**

Γ4. Σύμφωνα με το Νόμο της Ζήτησης, όταν αυξάνεται η τιμή ενός αγαθού, μειώνεται η ζητούμενη ποσότητά του. Να αναφέρετε δύο βασικούς λόγους, που επηρεάζουν τον καταναλωτή ώστε να ενεργεί σύμφωνα με το Νόμο της Ζήτησης.

Μονάδες 4

Γ5. Αν η τιμή αυξηθεί από 5 χρηματικές μονάδες σε 15 χρηματικές μονάδες, να αιτιολογήσετε τη μεταβολή της συνολικής δαπάνης στη συνάρτηση ζήτησης QD₂ με τη βοήθεια της ελαστικότητας ζήτησης. **Μονάδες 4**

Ενότητα 2: Η συμπεριφορά του καταναλωτή

2014

Να περιγράψετε τη συμπεριφορά του καταναλωτή ως προς τη ζήτηση των αγαθών. **Μονάδες 25**

Ενότητα 6 προσδιοριστικοί παράγοντες ζήτησης

2002

Να δώσετε τους ορισμούς των υποκατάστατων και των συμπληρωματικών αγαθών **Μονάδες 5** και να εξηγήσετε με τη βοήθεια διαγραμμάτων πώς η αύξηση της τιμής ενός αγαθού επηρεάζει τη ζήτηση ενός υποκατάστατου αγαθού **Μονάδες 10**, καθώς και πώς ενός συμπληρωματικού αγαθού **Μονάδες 10**.

Επαναληπτικές 2005

Να περιγράψετε τους παρακάτω βασικούς προσδιοριστικούς παράγοντες της ζήτησης ενός αγαθού που αφορούν: τις προτιμήσεις των καταναλωτών **Μονάδες 5**, το εισόδημα των καταναλωτών **Μονάδες 12**, τις προσδοκίες και τις προβλέψεις των καταναλωτών σχετικά με τη μελλοντική εξέλιξη των τιμών και του εισοδήματός τους **Μονάδες 8**.

2009

Ένας από τους προσδιοριστικούς παράγοντες της ζήτησης ενός αγαθού είναι και «οι τιμές των άλλων αγαθών» Υπάρχουν αγαθά που η μεταβολή στην τιμή ενός αγαθού επηρεάζει τη ζήτηση του άλλου. Να δώσετε τους ορισμούς των κατηγοριών στις οποίες διακρίνονται τα αγαθά αυτά **Μονάδες 5**. Να εξηγήσετε με τη βοήθεια διαγραμμάτων, πώς η αύξηση της τιμής ενός αγαθού επηρεάζει τη ζήτηση του άλλου, ανάλογα με την κατηγορία στην οποία ανήκουν τα δύο αγαθά **Μονάδες 20**.

2015

Από τους προσδιοριστικούς παράγοντες της ζήτησης:

α. να περιγράψετε τις προτιμήσεις των καταναλωτών **Μονάδες 5**

β. να περιγράψετε τις τιμές των άλλων αγαθών **Μονάδες 12** και να κατασκευάσετε τα αντίστοιχα διαγράμματα **Μονάδες 8**.

Ενότητα 7: Μεταβολή ζήτησης και μεταβολή ζητούμενης ποσότητας

Επαναληπτικές 2008

Να εξηγήσετε με τη βοήθεια των κατάλληλων διαγραμμάτων την περίπτωση της μεταβολής μόνο της ζητούμενης ποσότητας **Μονάδες 12**, καθώς και την περίπτωση της μεταβολής μόνο της ζήτησης ενός αγαθού **Μονάδες 13**.

Επαναληπτικές 2010

Με τη βοήθεια του κατάλληλου διαγράμματος να εξηγήσετε την περίπτωση της ταυτόχρονης μεταβολής ζητούμενης ποσότητας και ζήτησης ενός κανονικού αγαθού, λόγω ταυτόχρονης αύξησης της τιμής του και του εισοδήματος των καταναλωτών. Θεωρήστε ότι το μέγεθος της αύξησης του εισοδήματος είναι μεγαλύτερο από το μέγεθος της αύξησης της τιμής. Η τελική ζητούμενη ποσότητα του αγαθού είναι μεγαλύτερη ή μικρότερη της αρχικής; (Το διάγραμμα να γίνει στο τετράδιό σας και όχι στο μιλιμετρέ). **Μονάδες 25**

Ιούνιος 2018

Με τη βοήθεια των κατάλληλων διαγραμμάτων (να χρησιμοποιήσετε στυλό) να εξηγήσετε τις περιπτώσεις:

B.1 Μεταβολή μόνο στη ζητούμενη ποσότητα. **Μονάδες 7**

B.2 Μεταβολή μόνο στη ζήτηση. **Μονάδες 7**

B.3 Ταυτόχρονη μεταβολή της ζητούμενης ποσότητας και της ζήτησης. **Μονάδες 11**

Ενότητα 11: Ειδικές περιπτώσεις καμπυλών ζήτησης και ΕΔ

Επαναληπτικές 2014

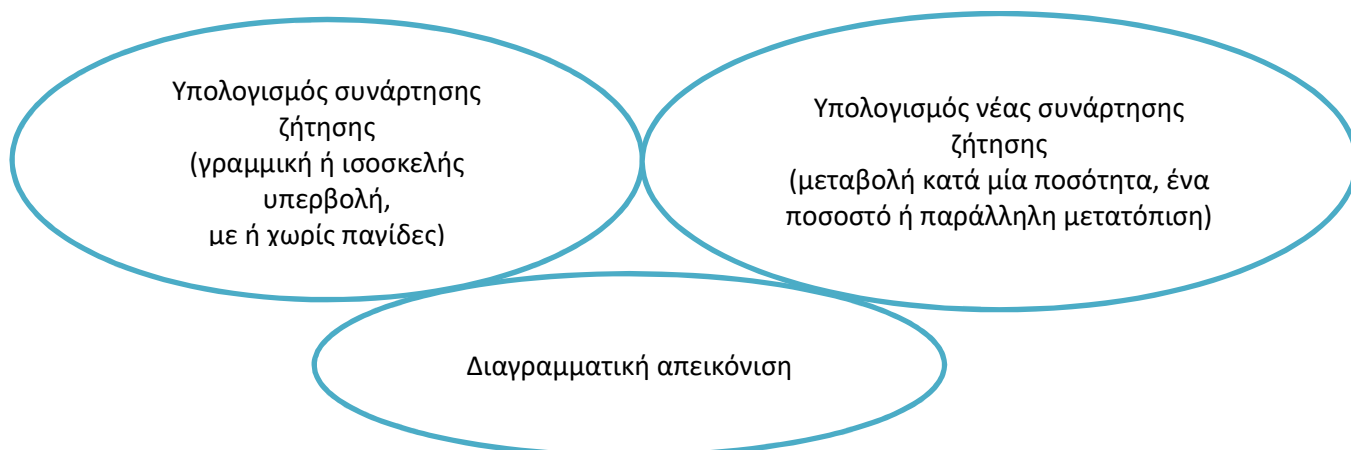
Από τις ειδικές περιπτώσεις της καμπύλης ζήτησης και ελαστικότητας να περιγράψετε την i. καμπύλη ζήτησης με ελαστικότητα ίση με το μηδέν. **Μονάδες 10** ii. καμπύλη ζήτησης με ελαστικότητα που τείνει στο άπειρο. **Μονάδες 10** iii. καμπύλη ζήτησης με ελαστικότητα ίση με τη μονάδα. **Μονάδες 5**

Σημείωση: Απαιτείται διαγραμματική απεικόνιση των τριών παραπάνω περιπτώσεων.

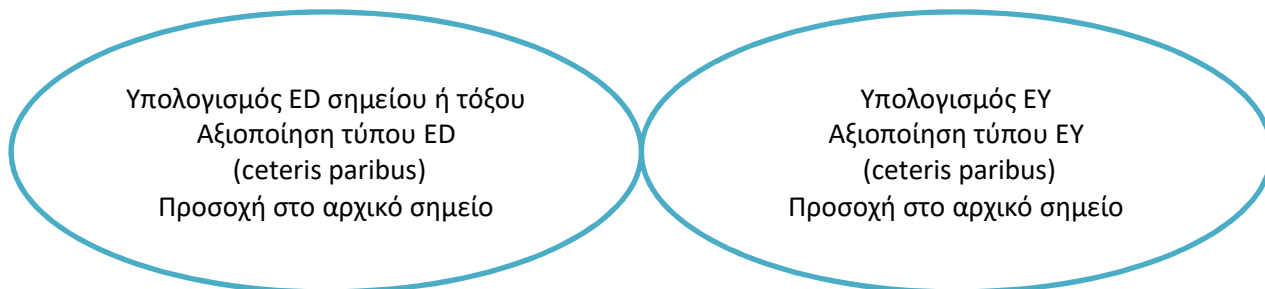
Ανάλυση θεμάτων	2013	2018 Σεπτ.	2019
Υπολογισμός συνάρτησης ζήτησης		Δ4	
Υπολογισμός νέας συνάρτησης ζήτησης			Γ2
Υπολογισμός ED (τόξου) + ceteris paribus	Γ1 (α)		
Υπολογισμός EY + ceteris paribus	Γ2 (α)		
Αξιοποίηση τύπου υπολογισμού ED		Δ1	Γ1 (α)
Αξιοποίηση τύπου υπολογισμού EY		Δ2	Γ1 (β)
Διαγραμματική απεικόνιση			Γ3
Εξήγηση του νόμου της ζήτησης			Γ4
Αιτιολόγηση μεταβολής ΣΔ με ED	Γ1 (β)		Γ5
Γιατί η ED είναι σημαντική	Γ3		
EY και χαρακτηρισμός αγαθού	Γ2 (β)	Δ3	

Βασικά ερωτήματα 2^{ου} κεφαλαίου

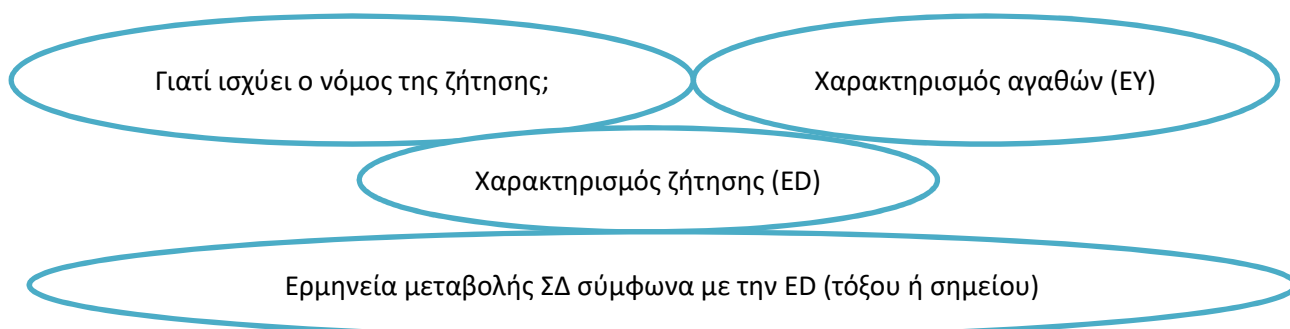
Α. Συνάρτηση ζήτησης

Β. Ελαστικότητες

Γ. Θεωρητικά ερωτήματα ασκήσεων

Τυπολόγιο 2^{ου} κεφαλαίου

Γραμμική Συνάρτηση ζήτησης (σελίδα 32)	«Η γραμμική συνάρτηση ζήτησης είναι ευθεία γραμμή. Η σταθερά α είναι πάντα θετικός αριθμός, ενώ ο συντελεστής β εξαρτάται από την κλίση της ευθείας και είναι πάντα αρνητικός αριθμός, αφού η κλίση της ευθείας εκφράζει την αρνητική σχέση μεταξύ ζητούμενης ποσότητας και τιμής (Νόμος Ζήτησης)»	$Q_D = \alpha + \beta \cdot P,$ $\alpha > 0$ και $\beta < 0$ $P \geq 0$ και $Q_D \geq 0$
Συνάρτηση ζήτησης ισοσκελής υπερβολή (σελίδα 33)	«Η συνάρτηση ζήτησης ισοσκελής υπερβολή είναι ισοσκελής υπερβολή με ασύμπτωτους τους άξονες Q_D και P . Χαρακτηριστικό αυτής της συνάρτησης είναι ότι η συνολική δαπάνη των καταναλωτών επί του προϊόντος είναι σταθερή , γιατί: $\Sigma \Delta = P \cdot Q_D = A$ όπου το A είμαι μια θετική σταθερά».	$Q_D = \frac{A}{P}$ $A > 0$ (σταθερά) $P > 0$ και $Q_D > 0$ $\Sigma \Delta = P \cdot Q_D = A > 0$
Ελαστικότητα Ζήτησης ως προς την τιμή (ED) (σελίδα 40-41)	«Ο λόγος.... ποσοστιαία μεταβολή της ζητούμενης ποσότητας προς την ποσοστιαία μεταβολή της τιμής, ονομάζεται ελαστικότητα ζήτησης ως προς την τιμή ... ως το βαθμό ανταπόκρισης ή αντίδρασης των καταναλωτών στις μεταβολές της τιμής, όλων των άλλων παραγόντων σταθερών (<i>ceteris paribus</i>)». ➤ Η $ED < 0$, λόγω του νόμου της ζήτησης. ➤ Η ED είναι διαφορετική όχι μόνο μεταξύ διαφορετικών αγαθών, αλλά γενικά δεν παραμένει σταθερή ούτε για το ίδιο αγαθό σε όλο το μήκος της καμπύλης ζήτησης (εκτός εξαιρέσεων).	$E_D = \frac{\text{ποσοστιαία μεταβολή } Q_D}{\text{ποσοστιαία μεταβολή } P}$ ή $E_D = \frac{\frac{\Delta Q_D}{Q_{D1}} \cdot 100}{\frac{\Delta P}{P_1} \cdot 100}$ ή $E_D = \frac{\Delta Q_D}{\Delta P} \cdot \frac{P_1}{Q_{D1}}$
Ελαστικότητα Ζήτησης ως προς την τιμή τόξου AB (σελίδα 41)		$E_{D\text{τόξου AB}} = \frac{\Delta Q_D}{\Delta P} \cdot \frac{P_1 + P_2}{Q_{D1} + Q_{D2}}$
Ελαστικότητα Ζήτησης ως προς το εισόδημα (EY) (σελίδα 47)	«Ο λόγος.... ποσοστιαία μεταβολή της ζητούμενης ποσότητας προς την ποσοστιαία μεταβολή του εισοδήματος, ονομάζεται ελαστικότητα ζήτησης ως προς το εισόδημα ... ως το βαθμό ανταπόκρισης ή αντίδρασης των καταναλωτών στις μεταβολές του εισοδήματος, όλων των άλλων παραγόντων σταθερών (<i>ceteris paribus</i>)». ➤ Αν $EY > 0$, κανονικό αγαθό ➤ Αν $EY < 0$, κατώτερο αγαθό. ➤ Η εισοδηματική ελαστικότητα δεν είναι ανάγκη να είναι ίδια σε όλα τα επίπεδα του εισοδήματος.	$E_Y = \frac{\text{ποσοστιαία μεταβολή } Q_D}{\text{ποσοστιαία μεταβολή } Y}$ ή $E_Y = \frac{\frac{\Delta Q_D}{Q_{D1}} \cdot 100}{\frac{\Delta Y}{Y_1} \cdot 100}$ ή $E_Y = \frac{\Delta Q_D}{\Delta Y} \cdot \frac{Y_1}{Q_{D1}}$

	Ο καταναλωτής στην επιδίωξή του να μεγιστοποιήσει τη χρησιμότητά του από την κατανάλωση ενός αγαθού επηρεάζεται βασικά: πρώτο από το εισόδημά του και δεύτερο από την ύπαρξη άλλων παρόμοιων αγαθών που μπορούν να ικανοποιήσουν την ίδια ανάγκη (υποκατάστατα αγαθά). Έτσι αν αυξηθεί η τιμή ενός αγαθού, ο καταναλωτής είναι πιθανότερο να αγοράσει λιγότερες μονάδες από το συγκεκριμένο αγαθό, αφού το εισόδημά του δεν επαρκεί για να συνεχίσει να αγοράζει τις ίδιες ποσότητες και επιπλέον μπορεί να υποκαταστήσει το αγαθό αυτό με ένα παρόμοιο φθηνότερο αγαθό. Για παράδειγμα, αν αυξηθεί η τιμή του μοσχαρίσιου κρέατος, οι καταναλωτές μπορεί να στραφούν στην κατανάλωση χοιρινού ή πουλερικών και να μειώσουν την κατανάλωση του μοσχαρίσιου. Τα αποτελέσματα θα είναι αντίθετα, αν υποθέσουμε ότι η τιμή του αγαθού μειώνεται. Ο καταναλωτής θα μπορεί με το ίδιο εισόδημα να αγοράζει περισσότερες μονάδες του αγαθού καθώς και να υποκαταστήσει άλλα αγαθά με το σχετικά φθηνότερο συγκεκριμένο αγαθό. Σύμφωνα με τα παραπάνω προκύπτει ο νόμος της ζήτησης.
Σχέση ΣΔ και ED (σελίδα 45)	Η συνολική δαπάνη των καταναλωτών για ένα αγαθό εξαρτάται άμεσα από την ελαστικότητα της ζήτησης ως προς την τιμή. Γνωρίζουμε ότι η συνολική δαπάνη των καταναλωτών είναι ίση με το γινόμενο της τιμής επί την ποσότητα: $\Sigma\Delta = P \cdot Q$. Σε κάθε μεταβολή της τιμής, η συνολική δαπάνη δέχεται δυο αντίθετες επιδράσεις, η μια προέρχεται από τη μεταβολή της τιμής και η άλλη από την αντίθετη μεταβολή της ζητούμενης ποσότητας. Τελικά εξαρτάται από την ελαστικότητα ζήτησης του αγαθού ποια από τις δύο μεταβολές θα επηρεάσει τη συνολική δαπάνη. <u>Ζήτηση ελαστική ($ED > 1$):</u> Στην ελαστική ζήτηση η ποσοστιαία μεταβολή της ζητούμενης ποσότητας είναι μεγαλύτερη από την ποσοστιαία μεταβολή της τιμής (σε απόλυτες τιμές). Επομένως, τη συνολική δαπάνη θα επηρεάζει κάθε φορά η μεγαλύτερη ποσοστιαία μεταβολή, δηλαδή η μεταβολή της ζητούμενης ποσότητας. <u>Ζήτηση ανελαστική ($ED < 1$):</u> Στην ανελαστική ζήτηση η ποσοστιαία μεταβολή της ζητούμενης ποσότητας είναι μικρότερη από την ποσοστιαία μεταβολή της τιμής (σε απόλυτες τιμές). Επομένως, τη συνολική δαπάνη θα επηρεάζει κάθε φορά η μεγαλύτερη ποσοστιαία μεταβολή, δηλαδή της τιμής. <u>Ζήτηση με ελαστικότητα ίση με τη μονάδα ($ED = 1$):</u> Στην περίπτωση αυτή, η ποσοστιαία μεταβολή της ζητούμενης ποσότητας είναι ίση με την ποσοστιαία μεταβολή της τιμής (σε απόλυτες τιμές). Επομένως, η συνολική δαπάνη στην περίπτωση αυτή θα παραμείνει σταθερή.
Η χρησιμότητα της ED (σελίδα 46)	Η γνώση της ελαστικότητας της ζήτησης ενός αγαθού είναι πολύ σημαντική για τις επιχειρήσεις και το κράτος. Οι επιχειρήσεις μπορούν να γνωρίζουν εάν έχουν δυνατότητα να αυξήσουν την τιμή ενός προϊόντος, χωρίς να διακινδυνεύουν τη μείωση των εσόδων τους. Το κράτος έχει τη δυνατότητα να γνωρίζει, για παράδειγμα, εάν μπορεί να επιβάλει πρόσθετη φορολογία σε ένα αγαθό, χωρίς να μειωθούν τα έσοδά του ή πόσο θα μειωθεί η ζητούμενη ποσότητα ή ακόμα εάν μπορεί να παρέμβει θέτοντας ένα αγαθό σε διατίμηση κτλ.